

УДК 327.5 (5-15+569)

Світлана Седнєва

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВРЕГУЛЮВАННЯ АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Політична ситуація на Близькому Сході сьогодні характеризується значною рухливістю, багаторівневою комплексністю та слабкою передбачуваністю розвитку подальших подій. Доказом цього можна розглядати події липня-серпня 2014 року, коли розпочалась ескалація конфлікту у Секторі Газу, під час якої загинуло 2090 людей, з них 494 – діти [1]. Не дивлячись на підписану 26 вересня угоду про припинення вогню, гарантій, що обстріл територій не поновиться, жодна зі сторін не надала.

Розвиток ситуації у регіоні, в тому числі і в сфері внутрішніх демократичних перетворень у кожній з країн Близького Сходу, багато в чому визначається арабо-ізраїльським протистоянням, серцевиною якого служить палестино-ізраїльський конфлікт, що визначає складність його вирішення та періодичне переростання у «гарячу» фазу. Поточна ситуація залишається вкрай напруженою як для палестинців, так і ізраїльтян. Сьогодні, як і в 1948 р., вирішення палестино-ізраїльського конфлікту багато в чому залежить від позиції міжнародного співтовариства, його готовності довести до практичної реалізації відповідні резолюції Організації Об'єднаних Націй.

Основним завдання запропонованої роботи є визначення основних складових арабо-ізраїльського конфлікту на сучасному етапі та надання об'єктивного прогнозування щодо перспектив розвитку близькосхідного врегулювання, враховуючи позиції ключових учасників конфлікту й інших зацікавлених сторін.

Вітчизняна та закордонна історіографія, що досліджує близькосхідний конфлікт, одержала досить широкий розвиток, але більша частина робіт з даної теми присвячена окремим аспектам конфлікту, що зумовлює необхідність в її комплексному аналізі. Одна частина вчених розглядає проблему «саму по собі», виділяючи її, на-

скільки це можливо, із загального контексту. Насамперед це роботи закордонних фахівців: Епштейна О.Д. [2], Звягельської І.Д. [3], Пирліна Е.Д. [4], Рашеда А. [5]. Інша частина розглянутих автором досліджень, присвячена проблематиці близькосхідного врегулювання, включаючи більш широкий регіональний контекст, а саме, праці Бакланова А.Г. [6], Мітчелла Б. [7], Примакова Є.М. [8] та ін.

Серед українських учених провідне місце у комплексі близькосхідних досліджень посідає Коппель О.А [9], яка у своїх роботах розглядає декілька напрямків близькосхідної тематики. Насамперед історичний і політологічний аспекти, які є головними у системі міжнародних відносин на Близькому Сході. Захарченко А.М. [10] приділяє значну увагу шляхам урегулювання арабо-ізраїльського конфлікту, розглядаючи політику великих держав, що мають безпосередній вплив на регіон.

Велике значення у створенні інформаційно-аналітичної бази джерел з досліджуваної проблематики внесла Організація Об'єднаних Націй. Робота в ООН з публікаціями матеріалів, присвячених діяльності Організації у близькосхідному напрямі йшла з самого її створення. Джерельну базу дослідження складають резолюції Ради Безпеки ООН: 231, 242, 248, 338, 497 [11], 1397 [12] і 1515 [13].

Перша складова арабо-ізраїльського протистояння сьогодні, як і у 1948 р., з часу створення держави Ізраїль, – проблема пов'язана з приналежністю спірних територій.

Палестинська проблема обумовлена, у першу чергу, зіткненням територіальних інтересів євреїв та арабів, що проживають на цій території. У цьому контексті варто виділити історичні претензії сторін, які спираються на «історичне коріння» (на території Палестини з Х до VI ст. до н.е. існувало Іудейське царство, і з цієї причини

ця територія вважається історичною батьківщиною євреїв. Однак з VII ст. н.е. Палестина підпадає під владу арабів, які також наголошують на своєму праві вважати цю територію своєю батьківщиною), право на самовизначеність і власну державу.

Сьогодні існує декілька варіантів, які визначають приналежність території Палестини:

Перший варіант запропонований ГА ООН 29 листопада 1947 року у резолюції 181 (II), в якій передбачалося поступове виведення британських збройних сил і визначення кордонів між двома державами та Єрусалимом. Відповідно до резолюції, по закінченні дворічного перехідного періоду, починаючи з 1 вересня 1947 року, Палестина у межах її кордонів на той момент, повинна була бути реорганізована у незалежну Арабську державу, незалежну Єврейську державу та місто Єрусалим. Єврейська держава повинна була бути створена на площі в 14,1 тис. кв. км, у той час як держава арабів – на площі в 11,1 тис. кв. км [14].

Другий варіант поділу території був отриманий у результаті Війни за незалежність 1948 року, після якої суверенна територія Ізраїлю була визнана де-факто більшістю країн світу, приблизно 20 770 км², з яких 2% зайняті водою. Територія, на яку пізніше був поширений суверенітет Ізраїлю, включаючи Східний Єрусалим і Голанські висоти дорівнює 22 072 км² [15].

Третій варіант окреслив повну площу території, контрольовану Ізраїлем, включаючи Палестинську автономію та території, зайняті під час Шестиденної війни 1967 року, що становила 27 799 км² [16].

Таким чином, скориставшись першим варіантом, запропонованим в ООН, єврейська держава отримала незалежність і 56% території Палестини, натомість арабські країни не визнали жодного варіанту, втрапивши запропоновану незалежну державу та 44% території.

У результаті, резолюція ГА ООН 181 (II) залишається єдиним міжнародно-правовим документом, в якому зафіксована територія єврейської держави. Всі інші варіанти, які мали місце під час оборонних війн Ізраїлю, лише розширили його кордо-

ни та надали ще більших втрат арабським країнам, які у більшості своїй заперечують право існування держави Ізраїль на території Палестини.

Кордони Ізраїлю з арабськими країнами протягом років піддавалися змінам, так 26 березня 1979 року був закріплений договором єгипетсько-ізраїльський кордон, встановлений по межі мандатної території [17]. 26 жовтня 1994 року зафіксовано договором йордансько-ізраїльський кордон, який простягається по лінії між Британською підмандатною Палестиною й Еміратом Трансйорданією з деякими незначними відмінностями [18].

На сьогоднішній день частина кордону Ізраїлю із Сирією залишається нерегульованою, через це час від часу відбуваються збройні сутички, які у березні 2011 року переросли у «гарячу фазу».

Головною причиною сирійсько-ізраїльського протистояння залишаються Голанські висоти – спірна територія на Близькому Сході, у даний час контрольована Ізраїлем. До 1967 року була частиною сирійської провінції Кунейтра, захоплена Ізраїлем у ході Шестиденної війни.

У 1981 році Кнесет Ізраїлю ухвалив «Закон про Голанські висоти», де в односторонньому порядку був проголошений суверенітет Ізраїлю над цією територією. Анексія була визнана недійсною Резолюцією 497 Ради Безпеки ООН від 17 грудня 1981 року [19].

Ізраїль відстоює своє право на Голанські висоти вже досить давно і тому є свої причини:

По-перше, ізраїльські законодавці, історики, правознавці та політологи вже давно доводили той факт, що Голани здавна належали єврейському народу та незаконно передані Сирії у 1923 році.

По-друге, з Голанських вершин вільно прострілюється мало не половина Ізраїлю тож з *безпекової точки зору* природний рельєф Голан ідеальний для захисту країни на східних рубежах.

По-третє, Голанські висоти – економічно один з найбільш вигідних районів Ізраїлю. Тут фактично немає безробіття. На Голанах виробляється більше 50% мінеральної води Ізраїлю, близько чверті всіх вин

(у тому числі 40% експортних), від 30 до 50% окремих видів фруктів та овочів [20].

По-четверте, нагальним питанням для Ізраїлю є аспект водопостачання. Більше 30% питної води Ізраїль черпає з джерел, що протікають по території Голанських висот.

Отже, ізраїльське правління не може віддати територію Голанських висот в «обмін на мир», як це пропонували їм арабські сусіди, оскільки це призведе до значного зниження обороноздатності Ізраїлю та дестабілізації у сфері безпеки, економічного спаду, безробіття, водного голоду й екологічної катастрофи.

Сирійська сторона не поступається своїх позицій щодо даної території та безкомпромісно вважає Голани своєю законною територією, яка була подарована їм французами у 1946 році та знаходилася під їх юрисдикцією до 1967 року.

Таким чином, обидві сторони вважають Голанські висоти частиною своєї території, це призводить до суперечок і збройних сутичок, які не вщухають вже багато років. Зрозуміло, що жодна зі сторін не віддасть територію добровільно. У таких умовах залишається актуальним вислів Уінстона Черчилля: «Держава, яка віддає на переговорах землі, за які солдати проливали кров, не має права на існування» [21].

Нагальним питанням залишається ескаляція арабо-ізраїльського конфлікту у Газі 2014 р., що уособлює в собі не тільки боротьбу з тероризмом в образі «ХАМАС», але і можливе повернення кордонів, які були загублені Ізраїлем 15 серпня 2005 року, в рамках плану одностороннього розмежування. Ізраїльські політики вважають, що тогочасний уряд зробив величезну помилку, забувши про те, що межі Землі Ізраїлю – «Ерец Ізраель» визначені Торою та порушувати їх рівноцінно самознищенню.

Користуючись реаліями сьогоднішньої політичної карти, можна позначити ці межі так:

- на півночі в Ерец Ізраель входить Південний Ліван, майже до Бейрута;
- на північному сході – Голанські висоти і північ Йорданії (але не центральна та не південна її частини);
- на сході – останній відрізок річки

Йордан (перед Мертвим морем) і далі – по прямій на південь (це збігається з сучасним кордоном Ізраїлю);

- на півдні – пустеля Негев, 150 км на південь від міста Бер Шева;
- на південному заході – весь сектор Гази та північна частина Синайського півострова, аж до міста Ель-Аріш (сьогодні це Єгипет);
- на заході – Середземне море [22].

Як бачимо, сектор Гази входить в «Ерец Ізраель», а також деякі частини сучасних Єгипту, Лівану, Сирії та Йорданії.

Спираючись на вищесказане, можна зробити висновки про те, що проблема пов'язана з приналежністю спірних територій залишається неврегульованою і сьогодні, цьому передують низка причин, які пов'язані не тільки з історико-політичними, територіальними мотивами, а й релігійними, що ускладнює розв'язання арабо-ізраїльського конфлікту, як в цілому, так і його складові.

Друга складова конфлікту виникла в умовах неврегульованості юридичного статусу контрольованих територій, пов'язана з будівництвом ізраїльських поселень.

З початку 1970-х років Ізраїль створює поселення на палестинських та інших арабських територіях, окупованих ним у 1967 році. Рада безпеки і Генеральна Асамблея неодноразово заявляли, що створення ізраїльських поселень на окупованих палестинських територіях суперечить нормам міжнародного права – четвертої Женевської конвенції 1949 р. – і резолюціям ООН. У резолюції 446 від 22 березня 1979 року Рада Безпеки постановила, що політика і практика Ізраїлю з будівництва поселень на палестинських та інших арабських територіях, окупованих з 1967 року, не мають законної сили та є серйозною перешкодою на шляху до досягнення всеосяжного, справедливого та міцного миру на Близькому Сході [23].

5 лютого 2013 року у Нью-Йорку розпочала роботу щорічна сесія Комітету по здійсненню невід'ємних прав палестинського народу. Виступаючи перед її учасниками, Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун заявив, що ізраїльська діяльність з

розширення поселень є основною перешкодою на шляху до створення двох держав і повинна бути негайно припинена. А також у його заяві прозвучало те, що всі поселення на Західному березі, включаючи Східний Єрусалим, згідно з міжнародним правом, є незаконними та не можуть визначати результат переговорів про остаточний статус. Він нагадав, що у листопаді минулого року Генеральна Асамблея ООН надала Палестині статус держави-спостерігача при ООН, який не є її членом. «Цей момент мав широкий резонанс усередині ООН і ще раз нагадав про нагальну необхідність досягнення рішення про дві держави», – сказав Генеральний секретар. Він підкреслив, що такого рішення можна домогтися лише шляхом переговорів і альтернативи цьому немає. За словами голови ООН, переговори повинні привести до угоди про припинення конфлікту та окупації, яка почалася у 1967 році, а також до того, щоб дві держави – Ізраїль і Палестина – жили пліч-о-пліч у мирі, безпеці та визнавали легітимні права один одного, у тому числі – право на самовизначення [24].

У першій половині 2014 р. Ізраїль продовжив політику, яка сприяє будівництву нових поселень, оголосивши тендер на будівництво 1,5 тис. нових будинків в єврейських поселеннях у Східному Єрусалимі та на Західному березі річки Йордан [25].

8 червня 2014 р. Голова Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу в статті у газеті «The Haaretz» пригрозив Ізраїлю припиненням співпраці з ЄС. Таким чином він відреагував на плани ізраїльського уряду побудувати близько півтори тисячі нових будинків в єврейських поселеннях на палестинських територіях. За його словами, ці поселення суперечать основним принципам і цінностям, визнаним в ЄС. Глава Єврокомісії додав, що ЄС зацікавлений у переговорах Ізраїлю з Палестиною. Але якщо вони не відновляться, то тоді Європа може задуматися про відносини з єврейською державою [26].

Отже, більшість світового співтовариства виступає проти створення нових поселень стверджуючи, що ізраїльські поселення є незаконними, оскільки перебувають на «окупованій палестинській землі».

Прихильники ж права на створення поселень не згодні з цим, і стверджують, що ізраїльські поселення законні у силу низки причин:

- євреї поселились у Палестині ще задовго до того, як на цій території була створена держава Ізраїль, історичне коріння якої покладене у цій землі ще у 930 році до н.е.;

- міжнародне співтовариство у вигляді ООН визнало політичний суверенітет єврейського народу над Палестиною, прийнявши резолюцію № 181 у 1947 році;

- територія Ізраїлю була завойована під час оборонних війн, що унеможливило оскарження;

- євреї мають Заповіт, в якому Бог пообіцяв цю землю їх праотцю Аврааму і вони не мають права її залишати іншим народам;

- на території Палестини ніколи не існувало незалежної арабської або ж Палестинської держави, а термін «Палестина» походить від назви «Філастин» (філістимляни – народ егейської цивілізації, – котрі у XII ст. до н.е. оселилися на території сучасного Ізраїлю та Сектора Гази), яка немає нічого спільного з арабською державою [27].

Третя складова конфлікту – проблема військового протистояння, осередком якого є терористичні організації та радикалізм як такий.

З 2000 року в арабському світі спостерігається збільшення радикально налаштованих партій, які співпрацюють з терористичними організаціями. Першим дзвоником стали спалахи насильства під час святкування 52-ї річниці заснування держави Ізраїль. У 2001 році сутички переросли у протистояння на території Західного берегу річки Йордан і сектору Газа, у так звану «інтифаду «Аль-Акса». З 2006 року, після приходу до влади на палестинських територіях представників ХАМАСу, протистояння загострюється ще більше. У відповідь на новий виток терору та ракетні обстріли Ізраїль наприкінці 2008 року розпочинає військові дії у секторі Газа.

Президент Сирії Башар Асад, на зустрічі з ліванською делегацією 9 травня 2013 р. повідомив про те, що Сирія готова

«дати «Хізбаллі» все, що у нас є» [28]. Як повідомляють ЗМІ, Ізраїль до цих пір не втручався у громадянську війну в Сирії, і не збирається робити цього у майбутньому, якщо Башар Асад утримається від ворожих дій. Головна мета Ізраїлю на даний час – запобігти посиленню «Хізбалли».

15 травня 2013 р. газета «Аль-Хайят» повідомила, що іранське керівництво зуміло умовити президента Сирії не перешкоджати «Хізбаллі» у відкритті «фронту проти Ізраїлю на Голанських висотах». Крім цього, іранські союзники переконали Асада не перешкоджати всім арабським і мусульманським бойовикам, що бажають взяти участь у війні проти Ізраїлю та прибувають для цієї мети у район Голанських висот [29].

Реакція ООН на конфліктну ситуацію навколо Сирії не дала на себе чекати, і 16 травня 2013 року більшістю голосів прийняла резолюцію, яка засуджує владу країни та визнає Національну коаліцію опозиційних сил у якості законного представника народу близькосхідної країни. «За» резолюцію проголосували 107 країн, 59 – утрималися. При цьому 12 країн проголосували проти резолюції. У тексті резолюції Генасамблея критикує режим Президента Сирії Башара Асада за ескалацію конфлікту та застосування важких озброєнь [30].

Нещодавні події 2014 року, показали світовому співтовариству, що ХАМАС становить небезпеку у регіоні Близького Сходу, цьому доказом стала ескалація конфлікту у Газі, якій передував терористичний напад ХАМАСу на трьох ізраїльських підлітків. Отже, вирішення проблеми військового протистояння у регіоні залежить від усунення від влади, в арабських державах, терористичних угруповань.

Четвертою складовою конфлікту та больовою точкою арабо-ізраїльських відносин є статус Єрусалиму. У 1947 році в процесі обговорення питання Палестини в ООН була прийнята рекомендація щодо інтернаціоналізації Єрусалиму. На той час це було єдиним вирішенням питання без кровопролиття. Ізраїльтяни розуміючи цей факт, а також сподіваючись на референдум через 10 років, запропонований в ООН, прийняли умови резолюції. Арабські краї-

ни не погоджувались з планом поділу Палестини й оскаржували рекомендації щодо інтернаціоналізації Єрусалима. У травні 1948 р. вперше в історії відбувся поділ міста, Йорданія окупувала Східний Єрусалим, Ізраїль же зайняв Західну частину, зробивши її своєю столицею. Після цих подій прем'єр-міністр Ізраїлю Давид Бен-Гуріон заявив про те, що більше не погоджується з інтернаціоналізацією Єрусалима [31]. Більше план ООН не мав шансу на життя. У 1967 році, після закінчення Шестиденної війни, Ізраїль взяв Єрусалим під свій контроль.

Своє небажання передати палестинцям східну частину міста ізраїльські власті пояснюють принципом неподільності столиці єврейської держави (в Єрусалимі перебувають резиденція президента, кнесет, урядові установи тощо.), побоюванням того, що ці райони можуть перетворитися на центр терористичної діяльності палестинських екстремістських організацій, а також тим, що там зосереджені релігійні реліквії іудаїзму, що і є основою *п'ятої складової конфлікту, яка носить релігійний характер*.

У плані *прогнозу щодо подальших перспектив розвитку близькосхідного врегулювання* необхідно враховувати позиції ключових учасників конфлікту й інших зацікавлених сторін, у тому числі основних посередників мирного процесу. Найбільший інтерес представляють підходи до врегулювання арабських країн, Ізраїлю, США та Російської Федерації.

Арабські країни дотримуються узгодженої позиції, сформульованої у схваленій у березні 2002 року на саміті ЛАД у Бейруті «Арабської мирної ініціативи». Їх підхід базується на розумінні того, що жодна зі сторін не здатна домогтися для себе миру і безпеки військовим шляхом, а також на необхідності виконання норм міжнародного права, до яких відносяться резолюції 242 і 338 РБ ООН і вироблений Мадридською міжнародною мирною конференцією принципу «мир в обмін на територію» [32]. У зв'язку з цим вони звертаються до Ізраїлю із пропозицією переглянути зовнішню політику та проголосити досягнення справедливого миру своєю

стратегічною метою. Для цього євреям необхідно відступити з окупованих територій до кордонів 4 червня 1967 р., забезпечити виконання резолюції №194 РБ ООН щодо повернення палестинських біженців і погодитися зі створенням незалежної палестинської держави зі столицею у Східному Єрусалимі. Виконання ж Ізраїлем перерахованих вимог арабські країни будуть розцінювати як закінчення конфлікту та досягнення стану миру. У цьому випадку вони беруть на себе відповідальність щодо мирного співіснування у регіоні та встановлять нормальні відносини з цією державою у рамках всеосяжного миру.

На думку керівництва Ізраїлю, виконання будь-якого з пропонувананих арабською спільнотою вимог, особливо що стосується питання кордонів і біженців, загрожуватиме фактично втратою незалежності [33]. Повернення майже 4 млн. палестинців для шестимільйонної країни, де єврейське населення становить 83%, означатиме тотальну зміну етнічного складу населення, що неминуче призведе до політичних, соціальних та економічних катаклізмів.

Для адміністрації США важливим є сам регіон, до якого належить держава Ізраїль. Це пояснюється тим, що Сполучені Штати залежать від імпорту нафти з Близького Сходу, де зосереджена значна частина світових запасів «чорного золота». Крім того, у Вашингтоні вважають, що Ізраїль, будучи єдиною країною на Близькому Сході з політичною системою, аналогічною західній демократичній моделі, повинен і надалі залишатися форпостом і провідником американських ідей і цінностей у регіоні [34]. Необхідно також відзначити надзвичайно важливу роль, яку відіграє проізраїльське лобі у США. Будучи одним з найефективніших на політичній арені Сполучених Штатів, воно робить сильний вплив на прийняття рішень, пов'язаних з Ізраїлем. З цих причин Ізраїль продовжує залишатися єдиним стратегічним партнером США у близькосхідному регіоні.

Російська Федерація займає двоїсту позицію щодо проблеми арабо-ізраїльського конфлікту. Перша вказує на необхідність якнайшвидшого розблокування палестино-ізраїльського конфлікту та відновлення

політичних переговорів. При цьому вважається, що в основу мирного процесу повинні бути покладені мадрридські принципи, резолюції 242, 338, 1397 і 1515 РБ ООН, формула «території в обмін на мир» [35], наявні угоди та домовленості, а також арабська мирна ініціатива, схвалена на саміті ЛАД у 2002 році. Стосовно другої позиції – РФ надає військово-технічну допомогу державам, що спонсорують тероризм (постачає зброю до Сирії), а також підтримує Іран у будівництві ядерного реактора, наголошуючи на тому, що російська допомога іранській ядерній програмі покликана сприяти досягненню мирних завдань. Аналізуючи вищесказане, можна дійти висновку про те, що РФ порушує баланс сил у регіоні, маскуючись під «миротворця».

Отже, позиції держав зводяться до підтримки «свого регіону», в якому вони вбачають встановлення власних інтересів і стратегічних планів. Арабські країни налаштовані на повернення кордонів 1967 року, і в цьому вбачають вирішення конфлікту. Ізраїльська сторона не погоджується з запропонованою формулою «мир в обмін на території», оскільки розуміє під цим втрату своєї незалежності, на противагу, пропонує досягти всеосяжного миру без втрат з обох сторін, але цей план не приймає арабська сторона.

Політика зовнішньорегіональних гравців (РФ, США, європейські країни), заважає об'єктивному розвитку міжнародних відносин у регіоні, тим самим змінює баланс сил на свою користь. Кожен із них, однак, має підтримку відповідних внутрішньо-регіональних політичних сил. Аналіз цих зв'язків дає можливість визначити як перспективи майбутнього розвитку регіону, так і подальшу динаміку.

Таким чином, не дивлячись на велику кількість спроб щодо вирішення конфлікту, ситуація у регіоні має вибухонебезпечний характер – сторони продовжують наполягати на основних своїх вимогах, готові йти на поступки у дрібницях, але не у головному. Поки зберігається така політика, будуть зберігатися і всі існуючі проблеми. Арабо-ізраїльський конфлікт триває вже довго і сьогоднішня ситуація не

дозволяє сподіватися на його швидке вирішення – занадто багато інтересів перетинається на невеликий палестинській території. Вирішення конфлікту повинно мати всеосяжний характер, враховуючи всі перелічені вище аспекти. Доки міжнародне співтовариство буде зациклюватись на окремих проблемах, врегулювання близькосхідного конфлікту буде залишатись питанням майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА:

1. В Палестине нашли «неожиданный план» решения конфликта с Израилем [Электронный ресурс] // Сайт новостей «Диалог». – 2014. – 24 августа. – Режим доступа: http://www.dialog.ua/news/14735_1408916814
2. Эпштейн А.Д. Войны и дипломатия. Арабо-Израильский конфликт в XX веке / Александр Дмитриевич Эпштейн. – К.: Дух і літера, 2003. – 216 с.
3. Звягельская И.Д. Государство Израиль / И.Д. Звягельская, Т.А. Карасова, А.В. Федорченко. – М.: ИВ РАН, 2005. – 560 с.
4. Пырлин Е.Д. 100 лет противоборства: генезис, эволюция, современное состояние и перспективы решения палестинской проблемы / Е.Д. Пырлин. – М.: РОССПЭН, 2001. – 480 с.
5. Рашед А. Палестинская проблема: история и современность / Амер Рашед. – М.: Библос консалтинг, 2009. – 320 с.
6. Бакланов А.Г. Ближний Восток на рубеже XXI века: к созданию системы региональной безопасности / А.Г. Бакланов. – М.: МГИМО, 2001. – 169 с.
7. Mitchell G.B. Myths and Facts: A Guide to the Arab-Israeli Conflict / G. Bard Mitchell. – American-Israeli Cooperative Enterprise, 2002. – 381 p.
8. Примаков Е.М. Анатомия ближневосточного конфликта / Е.М. Примаков. – М.: Издательство «Мысль», 1978. – 374 с.
9. Коппель О.А. Эволюция регіональної підсистеми міжнародних відносин на Близькому Сході як чинник впливу на процеси міжнародної безпеки [Електронний ресурс] / О.А. Коппель. – Режим доступу: <http://helen-koppel.narod.ru/016.htm>
10. Захарченко А.М. Арабсько-ізраїльський конфлікт: проблеми врегулювання на сучасному етапі: зб. статей / А.М. Захарченко. – Одеса: Фенікс, 2009. – 240 с.
11. Палестинская проблема: документы ООН, международных организаций и конференций / составитель и автор послесловия Р. Давыдов. – М.: Прогресс, 1984. – 237 с.
12. Резолюция Совета Безопасности ООН 1397. 12 марта 2002 года // Резолюции и заявления Совета Безопасности 2002. – Нью-Йорк: Организация Объединенных Наций, 2003.
13. Резолюция Совета Безопасности ООН 1515. 19 ноября 2003 года // Резолюции и заявления Совета Безопасности 2003. – Нью-Йорк: Организация Объединенных Наций, 2004.
14. Звягельская И.Д. Вказ. пр. – С.76.
15. Там же. – С.77, 79.
16. Пырлин Е.Д. Вказ. пр. – С.106.
17. Карасова Т.А. Ближневосточное урегулирование и израильское общество / Т.А. Карасова // Ближний Восток и современность. – 1999. – №7. – С.49-51.
18. Там же. – С.52.
19. Ахмедов В.М. Актуальные проблемы политической ситуации на Ближнем Востоке. Сирийская составляющая [Электронный ресурс] / Владимир Муртузович Ахмедов // Сайт Института Ближнего Востока. – 2005. – Режим доступа: <http://www.iimes.ru/rus/stat/2005/20-01-05.htm>
20. Ibidem.
21. Цытаты и высказывания Уинстона Черчилля [Электронный ресурс] / Сайт «Great words». – Режим доступа: <http://greatwords.org/authors/260/>
22. Эссас Э. Граница Израиля – по Торе [Электронный ресурс] / рав Элиягу Эссас. – 2012. – 18 грудня. – Режим доступа: <http://www.evrey.com/sitep/askrabbi1/q.php?q=otvet/q276.htm>
23. Израильские поселения на оккупированной палестинской территории [Электронный ресурс] / Сайт Організації Об'єднаних націй. – 2008. – Режим доступа: <http://www.un.org/ru/peace/palestine/part11.pdf>
24. Пан Ги Мун: мы не можем позволить себе еще один год без ощутимых результатов в разрешении израильско-палестинского конфликта [Электронный ресурс] / Центр новостей ООН. – 2013. – Режим доступа: <http://www.un.org/russian/news/story.asp?newsID=19032#.UZP7orW-18E>
25. Ізраїль відновлює будівництво поселень на окупованих територіях [Електронний ресурс] / Українсько-ісламське інформаційне агентство «Umma inform». – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: http://umma.ua/uk/news/world/Izrail_vozobnovlyayet_stroitelstvo_poseleniy_na_okkupirovannih_territoriyah/2593
26. Баррозу пригрозив Ізраїлю припиненням співробітництва з ЄС [Електронний ресурс] / Офіційний сайт політичної партії «Справедлива Україна». – 2014. – 8 серпня. – Режим доступу: <http://ppsu.in.ua/27331-barrozu-prigroziv-zrayilyu-pripinennyam-sprvobtnictva-z-yes.html>
27. Mitchell G.B. Myths and Facts: A Guide to the Arab-Israeli Conflict – P.11.
28. Израильский военный: если Асад ответит на наши удары, его режим рухнет [Электронный ресурс] // Новости Ближнего Востока. – 2013. – Режим доступа: <http://newsru.co.il/mideast/16may2013/tnyt8001.html>
29. Ibidem.
30. Генассамблея ООН приняла резолюцию по Сирии [Электронный ресурс] // Сайт интернет-газеты Грани.Ру. – 2013. – Май. – Режим доступа: <http://grani.ru/Politics/World/Mideast/m.214690.html>
31. Примаков Е.М. Вказ. пр. – С.156.
32. Allon Y. Arab-Israeli Conflict. Some Suggested

Solutions / Y. Allon // International Affairs, 1964, April. – P.26.

33. Эпштейн А.Д. Вказ. пр. – С.86-87.

34. Захарченко А.М. Політика Росії щодо арабо-ізраїльського мирного врегулювання: особливості

сучасного етапу / А.М. Захарченко / Вісник Одеського державного економічного університету. – 2007. – №6 (43). – С.112-120.

35. Давыдков Р. Вказ. пр. – С.52-63.

Седнева Світлана *Реалії та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту*

У статті охарактеризовано сучасний стан та перспективи мирного врегулювання близькосхідного конфлікту, виявлено основні складові проблеми їх причини та можливі наслідки. Автор аналізує позиції міжнародного співтовариства, його готовність довести до практичної реалізації відповідні резолюції ООН щодо вирішення арабо-ізраїльського конфлікту.

Ключові слова: Близький Схід, арабо-ізраїльський конфлікт, ООН, Сирійське питання, Голанські висоти, тероризм

Седнева Светлана *Реалии и перспективы урегулирования арабо-израильского конфликта*

В статье охарактеризовано современное состояние и перспективы мирного урегулирования ближневосточного конфликта, выявлены основные составляющие проблемы их причины и возможные последствия. Автор анализирует позиции международного сообщества, его готовность довести до практической реализации соответствующие резолюции ООН по решению арабо-израильского конфликта.

Ключевые слова: Ближний Восток, арабо-израильский конфликт, ООН, Сирийский вопрос, Голанские высоты, терроризм

Sedneva Svetlana *Realities and prospects of regulation of the Arab-Israeli conflict*

In this article describes the current state and prospects for a peaceful settlement of the Middle East conflict, identifies the main components of the problem, their causes and consequences. The author analyzes the position of the international community and its willingness to bring the practical implementation of the relevant resolutions of the United Nations to resolve the Arab-Israeli conflict.

Keywords: Middle East, Arab-Israeli conflict, United Nations, Syrian issue, Golan Heights, terrorism

Рецензенти:

Тихонов А.К., д.і.н., професор

Шкляж Й.М., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 12.08.2014 р.